Krimināllieta Nr.15830104608
Lietvedības Nr.KA04-0163-17/5
ECLI:LV:RAT:2017:1108.15830104608.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2017.gada 8.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Iveta Vīgante
tiesneses Ingūna Amoliņa
Ludmila Poļakova,
piedaloties prokuroram Gaitim Krieviņam,
aizstāvei Annai Kovaļevskai

atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu saistībā ar Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora Gaita Krieviņa apelācijas protestu un apsūdzētā /pers. F/, personas kods /personas kods/, aizstāves Zintas Pavāres apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 17.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 17.septembra spriedumu /pers. F/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem, atņemot tiesības uz visu veidu komercdarbību uz 2 (diviem) gadiem, pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 177.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, sods /pers. F/ noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus – brīvības atņemšana uz 3 (trim) gadiem, atņemot tiesības uz visu veidu komercdarbību uz 2 (diviem) gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta pirmo daļu brīvības atņemšanas sods /pers. F/ noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 (trim) gadiem.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka /pers. F/, būdams SIA "/Nosaukums Z/" atbildīga amatpersona, uzņēmuma SIA "/Nosaukums Z/" vārdā nepamatoti noformēja dokumentus par darījumiem ar uzņēmumu SIA "/Nosaukums T/" un Lietuvas uzņēmumu UAB "/Nosaukums L/" un Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) atskaitēs par taksācijas periodu 2007.gada oktobris un novembris nepamatoti uzrādīja lielāku SIA "/Nosaukums Z/" pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) priekšnodokļa samaksu, lielākus ar PVN 0% likmi apliekamos darījumus, tādējādi samazināja uzņēmumam aprēķināmo PVN un mākslīgi izveidoja PVN pārmaksu (starpība starp maksājamo nodokli un priekšnodokli), kuru nepamatoti atprasīja atpakaļ no VID. Tādā veidā laika posmā no 2008.gada 3.janvāra līdz 2008.gada 14.janvārim, /pers. F/ mēģināja izkrāpt no valsts budžeta it kā izveidojušos PVN pārmaksu par kopējo summu Ls 24 019,55 (34 176,74 EUR), tas ir, lielā apmērā, ko VID uzņēmumam SIA "/Nosaukums Z/" atteicās atmaksāt, pamatojoties uz veikto auditu un 2008.gada 3.jūlijā VID Rīgas reģionālā iestādē pieņemto lēmumu Nr.4.2.7/24046.

Tāpat pirmās instances tiesa konstatējusi, ka /pers. F/, būdams SIA "/Nosaukums Z/" atbildīgā amatpersona, vienojās ar SIA "/Nosaukums T/" un SIA "/Nosaukums A/" amatpersonu /pers. K/ un Lietuvas uzņēmuma UAB "/Nosaukums L/" amatpersonu /pers. L/ par nelikumīgu darbību veikšanu, sastādot patiesībai neatbilstošus darījumu dokumentus starp uzņēmumiem. SIA "/Nosaukums Z/" grāmatvedības dokumentos /pers. F/ uzrādīja it kā jau samaksātu citam uzņēmumam pievienotās vērtības nodokli (priekšnodokli), lai uzņēmumam SIA "/Nosaukums Z/" nebūtu jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis (turpmāk tekstā – PVN) valstij, un nepamatoti pārskaitīja naudas līdzekļus, kas būtu jāmaksā valsts budžetā, uz citiem uzņēmumiem, līdz ar ko, uzņēmumam SIA "/Nosaukums Z/" PVN deklarācijās, neuzrādot visus ar nodokli apliekamos darījumus un nepamatoti iekļaujot priekšnodoklī summas par nepamatotiem darījumiem, samazināja ar PVN apliekamo objektu un izvairījās no nodokļu nomaksas. Tādejādi laika posmā no 2007.gada 4.septembra līdz 2008.gada 15.janvārim, /pers. F/ veica SIA "/Nosaukums Z/" ar PVN apliekamā objekta samazināšanu un izvairījās no PVN nomaksas, izmantojot nepamatoti noformētos dokumentus par darījumiem ar UAB "/Nosaukums L/" un SIA "/Nosaukums T/", ar ko nodarīti zaudējumi valstij Ls 43 647,64 (62 105 EUR), tas ir, lielā apmērā.

Par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 17.septembra spriedumu Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors Gaitis Krieviņš iesniedza apelācijas protestu un apsūdzētā /pers. F/ aizstāve Zinta Pavāre iesniedza apelācijas sūdzību.

Prokurors apelācijas protestā lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Krimināllikuma 55.panta piemērošanu un nosacīta soda noteikšanu /pers. F/. Protestā tā iesniedzējs norāda, ka pirmās instances tiesa tikai formāli ir izvērtējusi /pers. F/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu. Pirmās instances tiesa nosacītu notiesāšanu ir balstījusi tikai uz apsūdzētās personas raksturojošo datu novērtējumu un nav ņēmusi vērā apsūdzētā attieksmi pret izdarīto un tā sekām, proti, faktu, ka apsūdzētais savu vainu nav atzinis un izdarīto nenožēlo, nav mēģinājis atlīdzināt nodarīto kaitējumu, kas rada pamatotas bažas, ka apsūdzētais /pers. F/ nav pienācīgi izvērtējis savu rīcību, un arī turpmāk varētu izdarīt šādus noziedzīgus nodarījumus.

Apsūdzētā/pers. F/ aizstāve apelācijas sūdzībā lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un taisīt jaunu attaisnojošu spriedumu daļā par /pers. F/, jo viņa darbībās nav saskatāms noziedzīgo nodarījumu sastāvs un nav pierādīta viņam celtā apsūdzība.

Aizstāve norāda, ka neviens pierādījums lietā, kā arī neviena no lietā nopratinātajām personām ne kopumā, ne atsevišķi nav sniegusi liecības, kas liecinātu par tādām /pers. F/ darbībām, kas izpaužas kā viņam inkriminētā nozieguma organizēšana. Aizstāve apelācijas sūdzībā vērtē pierādījumus lietā un norāda, ka lietas materiālos esošie pierādījumi neatspoguļo /pers. F/ inkriminētās darbības. Tāpat aizstāve norāda, ka darbības, kas aprakstītas

apsūdzībā, neveido krāpšanas panta noziedzīgā nodarījuma sastāvu, jo /pers. F/ ar savām darbībām nekādā veidā nav pielietojis viltu pret kādu VID darbinieku, ne arī izmantojis kāda VID darbinieka uzticēšanos viņam.

Tāpat ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 17.septembra spriedumu notiesāti /pers. K/ par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, 20.panta ceturtajā daļā, 218.panta ceturtajā daļā un 15.panta ceturtajā daļā, 177.panta trešajā daļā, /pers. L/ par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā, 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta ceturtajā daļā, attiecībā pret kuriem pirmās instances tiesas spriedums nav pārsūdzēts.

Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais /pers. F/ uzturēja aizstāves apelācijas sūdzību pilnā apjomā, pamatojoties uz tajās izteiktajiem argumentiem, iesniegto apelācijas protestu neatzina.

Aizstāve uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību, iesniegto apelācijas protestu neatzina.

Prokurors uzturēja iesniegto apelācijas protestu, bet iesniegto apelācijas sūdzību neatzina.

Cietušā Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve /pers. O/ iesniegto apelācijas sūdzību neatzina, lūdza apmierināt prokurora apelācijas protestu.

Apelācijas instances tiesas sēdē /pers. F/ liecināja, ka apstiprina pirmās instances tiesas sēdē sniegto liecību. Papildus liecināja, ka Lietuvas uzņēmums "/Nosaukums L/" vērsies pie viņa (apsūdzētā) ar pirkuma darījumu. Apsūdzībā ir norādīti divi preču realizācijas gadījumi Lietuvas uzņēmumam "/Nosaukums L/" 2007.gada 21.novembrī un 2007.gada 12.decembrī. Šajos abos darījumos viņš (apsūdzētais) nodrošinājis transportu. Lietuvas uzņēmumam preci piegādāja transporta kompānija "/Nosaukums P/" un rēķins, kuru izrakstīja minētā kompānija, tika apmaksāts. Pats personīgi nav pārbaudījis, ka prece ir nogādāta uzņēmumam "/Nosaukums L/" Lietuvā. Viņam tika atsūtīta atpakaļ parakstīta CNR starptautiskā pavadzīme no Lietuvas uzņēmuma puses. Parakstījis saistībā ar šīs preces piegādi pirkuma, pārdošanas līgumu un CNR starptautisko pavadzīmi. Tur bija viņa (apsūdzētā) paraksts, Lietuvas uzņēmuma paraksts un pārvadātāja paraksts. Var tikai apstiprināt, ka prece tika iekrauta transportlīdzeklī, bet preču piegādi apstiprināja autovadītāji. Lietā ir pierādījumi tam, ka šī transportlīdzekļu kompānija apstiprināja to, ka prece ir piegādāta Lietuvā. Pamatojoties uz tiem dokumentiem, kurus redzējis par Lietuvas kompāniju, tā kā tā nav bijusi Latvijas kompānija piemērojis 0% likmi. To, ka prece, ko pārdevis uzņēmumam "/Nosaukums L/", Lietuvā faktiski tika pārdota uzņēmumam "/Nosaukums R/", kas atradās /adrese/ ir uzzinājis tikai no kriminālietas materiāliem. Ar to viņam (apsūdzētajam) nav nekādas saistības. Precīzi neatceras, bet starp "/Nosaukums T/" un viņu (apsūdzēto) periodiski bija kaut kādi darījumi, kuru ietvaros vai nu viņš (apsūdzētais) nodrošināja transportu, vai arī tas uzņēmums no kā pirka preci. SIA "/Nosaukums T/" amatpersona bija /pers. K/. Viņš (apsūdzētais) uzņēmuma SIA "/Nosaukums Z/" amatpersona bija divus, trīs gadus. SIA "/Nosaukums Z/" pievienotās vērtības nodokļu deklarāciju ir parakstījis viņš (apsūdzētais) personīgi.

Apelācijas instances tiesas sēdē cietušā Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve /pers. O/ liecināja, ka konkrētajā gadījumā VID veica auditu, kurā tika pārbaudīti dokumenti un darījuma ekonomiskā būtība. VID sūtīja pieprasījumu Lietuvas nodokļu administrācijai, lai noskaidrotu par darījuma starp SIA "/Nosaukums Z/" un Lietuvas uzņēmumu "/Nosaukums L/" apstākļiem Lietuvā. Apstāklis, ka Lietuvas nodokļu administrācija, iespējams, nav veikusi auditu saistībā ar minētajiem darījumiem saistībā ar Latvijas uzņēmumu nav pamats uzskatīt, ka VID veiktais audits būtu nepamatots. VID pieprasīja Lietuvas nodokļu administrācijai informāciju un, izvērtējot arī citus auditā iesniegtos dokumentus un pierādījumus, kā arī izvērtējot darījumu starp SIA "/Nosaukums Z/" un Lietuvas uzņēmumu ekonomisko būtību, konstatēja, ka šie darījumi nav notikuši. Atsaucoties uz VID starptautiskās palīdzības pieprasījumu, Lietuvas nodokļu administrācija nosūtīja atbildi, no kuras cita starpā izrietēja, ka Lietuvas kolēģi ir veikuši apsekošanu piegādes adresē, konstatējuši, ka šajā adresē uzglabāt preces nav iespējams. Tāpat tika konstatēts, ka Lietuvas uzņēmums it kā šīs preces ir pārdevis atpakaļ Latvijas komersantiem, taču samaksa nevienā brīdī ne starp SIA "/Nosaukums Z/" un Lietuvas uzņēmumu, kā arī ne starp Lietuvas uzņēmumu un uzņēmumu, kuram Lietuvas uzņēmums pārdeva preces atpakaļ uz Latviju, nav veikta. Izvērtējot Lietuvas sniegto informāciju kopsakarā ar citiem auditā pārbaudītiem dokumentiem, VID konstatēja, ka šie darījumi nav notikuši. Konkrētajā gadījumā arī pirmās instances tiesa konstatēja, ka šie darījumi iespējams ir notikuši Latvijas Republikas teritorijā. Arī no Lietuvas uzņēmuma uz Latvijas uzņēmumu šī preču piegāde nav bijusi. Iespējams šie darījumi notikuši starp SIA "/Nosaukums Z/" un kādu Latvijas uzņēmumu, bet ne Lietuvas uzņēmumu, lai būtu pamats piemērot 0% likmi. No 2007.gada 1.septembra līdz 2008.gada 14.janvārim grāmatvedības likuma normas paredzēja to, ka uzņēmumā ir jākārto grāmatvedība, lai jebkura grāmatvedībā kvalificēta trešā persona varētu darījumiem izsekot. Konkrētajā gadījumā grāmatvedība netika kārtota tādā veidā, ka šie darījumi būtu izsekojami un būtu reāli faktiski dzīvē arī konstatējami, ka tie ir notikuši. Pārkāpums izpaudās tādējādi, ka grāmatvedībā nedrīkstēja atspoguļot darījumus, kuri faktiski nav notikuši. Par saimniecisko un finansiālo darbību, grāmatvedības patiesu atspoguļošanu uzņēmumā ir atbildīgs valdes loceklis un to nosaka Komerclikums, ka valdes loceklim vispārīgi ir jāpilda savas tiesības un pienākumi kā krietnam un rūpīgam saimniekam un arī likumā "Par grāmatvedību" ir noteikts, ka atbildīgais ir tieši valdes loceklis. Šajā laika periodā, par kuru ir celta apsūdzība, tieši /pers. F/ pārstāvēja SIA "/Nosaukums Z/".

Motīvu daļa

Noklausījusies prokurora, aizstāves viedokli, cietušā pārstāves liecību, apsūdzētā /pers. F/ liecību, pārbaudījusi krimināllietas materiālos apkopotos pierādījumus un dokumentus, kā arī izvērtējusi apelācijas protesta un apelācijas sūdzības motīvus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (turpmāk – tiesas kolēģija) uzskata, ka apelācijas protests un apelācijas sūdzība nav pamatoti. Tajā pat laikā tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 3.punktā paredzēto pārkāpumu, un līdz ar to Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 17.septembra spriedums atceļams daļā par /pers. F/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu noteikto sodu; daļā par /pers. K/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, 20.panta ceturtās daļas, 218.panta ceturtās daļas, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu noteikto sodu, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikto galīgo sodu; daļā par /pers. L/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas, 218.panta otrās daļas, 20.panta ceturtās daļas 218.panta ceturtās daļas, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu noteikto sodu, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikto galīgo sodu.

Tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 127.-130.panta nosacījumiem, ir vērtējusi iesniegtos pierādījumus, analizējusi tos un pamatoti atzinusi apsūdzētā /pers. F/ vainu viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos par pierādītu, kā arī juridiskā kvalifikācija apsūdzētā /pers. F/ darbībām pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas ir pareiza un atbilstoša nodarījuma aprakstam, ko tiesa atzinusi par pierādītu.

Tā kā pirmās instances tiesas spriedums daļā par /pers. F/ atzīšanu par vainīgu noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēti Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā, izdarīšanā, tiek atstāts bez grozījumiem, tiesas kolēģija neatkārtos pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus, bet, ņemot vērā apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus, sniegs pierādījumu novērtējumu.

Izanalizējusi pirmās instances tiesas spriedumā norādītos pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. F/ vaina viņam inkriminēto darbību izdarīšanā ir pierādīta.

Tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt VID veiktā audita rezultātus, pamatojoties uz kuriem 2008.gada 3.jūlijā attiecībā uz SIA "/Nosaukums Z/" tika pieņemts lēmums atteikt pārmaksātā PVN atmaksu.

VID veiktā audita laikā noskaidrotos apstākļus apstiprināja arī liecinieces /pers. R/ un VID pārstāve /pers. O/, kuras liecināja, ka uzņēmumam

"/Nosaukums Z/" tika veikts audits, lai noskaidrotu, vai šī uzņēmuma veiktie darījumi, kuri ir norādīti apsūdzībā, ir notikuši, vai tikai noformēti dokumenti. Audita rezultātā tika noskaidrots, ka darījumi nav notikuši.

Tāpat arī līdzapsūdzētais /pers. K/ ir liecinājis, ka visa SIA "/Nosaukums T/" uzņēmējdarbība izpaudās tikai kā starpniecība, tāpēc viņš nevar sniegt pilnīgu informāciju par veiktajiem darījumiem, jo viņš pats nav piedalījies pie pakalpojumu sniegšanas.

Kā arī no līdzapsūdzētā /pers. L/ liecības izriet, ka UAB "/Nosaukums L/" nav bijusi nekāda naudas kustība ar SIA "/Nosaukums Z/". Viņiem nekas netika maksāts.

Tiesas kolēģija noraida apelācijas sūdzībā izteikto argumentu, ka pirmās instances tiesa nepamatoti ir konstatējusi, ka /pers. F/ ir organizējis noziedzīgo nodarījumu, jo kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma, tad apsūdzētā darbības nav kvalificētas pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas, 218.panta otrās daļas.

Tāpat tiesas kolēģija noraida aizstāves apelācijas sūdzībā izteikto argumentu, ka lietā pierādījumi, kas savākti par periodu līdz /pers. F/ ieņēma valdes amatu, tiek nešķirojot un viennozīmīgi attiecināti tā, it kā ar tiem būtu saistīts arī /pers. F/.

Kā izriet no /pers. F/ celtās apsūdzības, kuru pirmās instances tiesa ir atzinusi par pierādītu, tad /pers. F/ inkriminētās darbības iekļauj laika periodu no 2007.gada 1.septembra līdz 2008.gada 15.janvārim, proti, laiku, kad /pers. F/ bija SIA "/Nosaukums Z/" valdes loceklis, tas ir, amatpersona, jo no Uzņēmumu reģistra 2007.gada 6.jūnija lēmuma Nr./numurs/ (6.sēj., l.l. 1-2) izriet, ka /pers. F/ bija SIA "/Nosaukums Z/" amatpersona no 2007.gada 6.jūnija.

Tāpat noraidāms ir aizstāves arguments, ka apsūdzētā /pers. F/ darbībās nav Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā, 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, jo tiek inkriminēti tie paši darījumi.

Minētā sakarā tiesas kolēģija norāda, ka tā pievienojas judikatūrā nostiprinātajai atziņai, ka, ja saistībā ar fiktīvajiem darījumiem izveidojušos nodokļu pārmaksu persona pieprasījusi atmaksāt, tad nodarījums par naudas summas iegūšanu par pārmaksāto nodokli jākvalificē arī pēc Krimināllikuma 177.panta attiecīgās daļas kā pabeigts vai nepabeigts noziedzīgais nodarījums. Šādos gadījumos atzīstams, ka vainīgās personas darbības ir izgājušas ārpus Krimināllikuma 218.panta otrās daļas aizsargātām interesēm, nodokļu iekasēšanas jomas un tāpēc nodarījums jākvalificē kā krāpšana (piem. skat Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts Krimināllietu departamenta 2013.gada 26.marta lēmumu lietā SKK- 3/2013).

Nosakot apsūdzētajam /pers. F/ piespriežamā soda veidu par katru inkriminēto noziedzīgo nodarījumu pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā Krimināllikuma 46.panta nosacījumus un pamatoti atzinusi, ka pie apstākļiem, kad lietā ir konstatējams /pers. F/ atbildību pastiprinošs apstāklis un nav konstatēti atbildību mīkstinoši apstākļi, viņam sods nosakāms brīvības atņemšanas veidā.

Tāpat, nosakot sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu, pirmās instances tiesa nav piemērojusi nelabvēlīgāko sodu saskaitīšanas principu, proti, noteiktos sodus par smagu un sevišķi smagu noziegumu nav saskaitījusi pilnībā, bet daļēji.

Vienlaicīgi tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa spriedumā nepamatoti nav noteikusi /pers. F/ galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumiem.

Kā izriet no krimināllietas materiāliem (22.sēj., l.l. 37), tad ar 2009.gada 13.maija Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora priekšrakstu par sodu /pers. F/ uzlikts naudas sods 768,35 EUR (Ls 540,00). Sods izciests 2010.gada 15.jūnijā.

Krimināllikuma 50.panta piektā daļa noteic, ja pēc sprieduma taisīšanas vai prokurora priekšraksta par sodu sastādīšanas konstatēts, ka persona vainīga vēl citā noziedzīgā nodarījumā, ko tā izdarījusi pirms sprieduma taisīšanas vai prokurora priekšraksta par sodu sastādīšanas pirmajā lietā, tad soda laikā ieskaitāms sods, kas pilnīgi vai daļēji jau izciests pēc pirmā sprieduma vai prokurora priekšraksta par sodu.

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija konstatē, ka /pers. F/ galīgais sods bija nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumiem pēc noziedzīgo nodarījumu kopības ar 2009.gada 13.maija Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora priekšrakstu par sodu, taču ievērojot to, ka šajā daļā pirmās instances tiesas spriedums nav pārsūdzēts, tiesas kolēģija nevar pasliktināt apsūdzētā /pers. F/ stāvokli.

Kriminālprocesa likuma 14.panta pirmā daļa noteic, ka ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir bez neattaisnotas novilcināšanās. Kriminālprocesa pabeigšana saprātīgā termiņā saistīta ar lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu un citiem objektīviem apstākļiem.

No krimināllietas materiāliem izriet, ka kriminālprocess uzsākts 2008.gada 16.aprīlī, krimināllieta Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā saņemta 2010.gada 16.decembrī. Kopumā lietas iztiesāšana pirmās instances tiesā ir notikusi 26 reizes un pirmās instances tiesas nolēmums pasludināts 2015.gada 17.septembrī. No pirmās instances tiesas sēžu protokoliem izriet, ka krimināllietas iztiesāšana pirmās instances tiesā piecu gadu garumā saistīta ar aizstāvju aizņemtību citos tiesu procesos, saslimšanu, apsūdzēto saslimšanu.

Ievērojot minēto, kā arī to, ka krimināllieta pirmās instances tiesā ir iztiesāta ar pierādījumu pārbaudi un bija nepieciešams nodrošināt procesā liecinošo personu piedalīšanos tiesas sēdē, tiesas kolēģija nekonstatē, ka lietā būtu pieļauta neattaisnota novilcināšanās Kriminālprocesa likuma 14.panta izpratnē.

Pretēji apelācijas protestā norādītājam, tiesas kolēģija atzīst, ka attiecībā pret /pers. F/ var tikt piemēroti Krimināllikuma 55.panta nosacījumi, proti, noteikto brīvības atņemšanas sodu iespējams noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku.

Pirmās instances tiesa norādījusi, ka, novērtējot ar likumu aizsargāto tautsaimniecības interešu apdraudējumu un radītās sekas, ņemot vērā /pers. F/ izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu, radīto kaitējumu, tā ir guvusi pārliecību, ka turpmāk apsūdzētais /pers. F/ likumpārkāpumus neizdarīs, un atzinusi par lietderīgāku un audzinošāku apsūdzētajam /pers. F/ noteikt brīvības atņemšanas sodu ar pārbaudes laiku.

Tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētais ir izdarījis smagu un sevišķi smagu noziegumu, viņa atbildību mīkstinoši apstākļi netiek konstatēti.

Tajā pat laikā tiesas kolēģija uzskata, ka minētie apstākļi paši par sevi nav pietiekami, lai atzītu, ka attiecībā pret /pers. F/ nav piemērojama nosacīta notiesāšana.

Izskatot konkrēto lietu, tiesas kolēģija nekonstatē tādus ar noziedzīgu nodarījumu saistītus faktus vai apstākļus, kas dotu pamatu uzskatīt, ka apsūdzētais tiesas noteiktajā pārbaudes laikā izdarīs jaunus noziedzīgus nodarījumus, pārkāps sabiedrisko kārtību un nepildīs kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos un Valsts probācijas dienesta noteiktos pienākumus.

Turklāt izskatāmajā lietā bez ievērības nav atstājams apstāklis, ka kopš brīža, kad /pers. F/ izdarīja viņam inkriminētos noziegumus, ir pagājuši gandrīz 10 gadi un minētajā laika posmā /pers. F/ personība netiek raksturota kā negatīva.

Tiesas kolēģijas ieskatā, lemjot jautājumu par piespriežamā soda atbilstību Krimināllikuma 35.pantā definētajam soda mērķim, ir rūpīgi jāizvērtē vai izdarītajiem noziegumiem sekojošais sods ir savlaicīgs. Tiesas kolēģija ieskatā reāla brīvības atņemšana par mantiska rakstura noziegumiem pēc desmit gadiem, nekāda mērā nav atzīstama par savlaicīgu.

Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija tāpat kā pirmās instances tiesa atzīst, ka /pers. F/ sodīšana ir iespējama sodu nosakot nosacīti ar pārbaudes laiku uz trim gadiem, kas ir pietiekami ilgs laiks, lai apsūdzētais attaisnotu tiesas pārliecību, ka viņš turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus.

Krimināllikuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka nodarījuma noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bija spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa apsūdzētajiem /pers. F/, /pers. K/ un /pers. L/ ir piespriedusi papildsodu, kādu neparedzēja Krimināllikuma 218.panta otrās daļas sankcija, kas bija spēkā uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi, proti, tiesību uz visu veidu komercdarbību,

atņemšanu.

Krimināllikuma 218.panta otrās daļas sankcija, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.martam noteica, ka vainīgo soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz simt divdesmit minimālajām mēnešalgām, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, atņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību uz laiku no diviem līdz pieciem gadiem vai bez tā.

Tiesas kolēģijas ieskatā konkrētajā gadījumā /pers. F/, /pers. K/ un /pers. L/ nav nosakāms Krimināllikuma 218. panta otrajā daļā (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētais papildsods, jo uzņēmējdarbība ir plašāks jēdziens. Minētais izriet no Komerclikuma 2.pantā ietvertās komercdarbības definīcijas, ka komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem.

Tā kā par minēto apstākli lietā nav iesniegts apelācijas protests, tiesas kolēģijai nav tiesību pasliktināt apsūdzēto stāvokli.

Tāpat tiesas kolēģija, atzīst par nepieciešamu pārsniegt apelācijas protestā un apelācijas sūdzībā izteikto prasību apjomu.

No Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 17.septembra sprieduma rezolutīvās daļas izriet, ka tiesa atzinusi /pers. K/ par vainīgu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā un /pers. L/ par vainīgu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 218.panta otrajā daļā (par SIA "/Nosaukums A/ " ar nodokli apliekamā objekta samazināšanas atbalstīšanu), bet sodu saistībā ar minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu gan /pers. K/, gan /pers. L/ ir noteikusi pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 218.panta ceturtās daļas.

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumu minētajā daļā nevar atzīt par tiesisku un pamatotu.

No pirmās instances tiesas sprieduma motīvu daļas izriet, ka solidāri no apsūdzētajiem /pers. F/, /pers. K/ un /pers. L/ piedzenama kaitējuma kompensācija 62105,00 EUR, no apsūdzētajiem /pers. K/ un /pers. L/ solidāri piedzenama kaitējuma kompensācija 41604,97 EUR, savukārt no sprieduma rezolutīvās daļas izriet, ka no /pers. F/ par labu valstij piedzenama kaitējuma kompensācijas solidārā daļa 20701,67 EUR, no /pers. K/ par labu valstij piedzenama kaitējuma kompensācijas solidārā daļa 41504,15 EUR un no /pers. L/ par labu valstij piedzenama kaitējuma kompensācijas solidārā daļa 41504,15 EUR.

Tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesas rīcība, proti, solidārās daļas noteikšana katram apsūdzētajam, neatbilst Civillikuma 1675.pantā noteiktajam, ka vairākas personas, kas kopīgi izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, atbild solidāri par zaudējumu, kas ar to nodarīts, taču ievērojot to, ka par minēto faktu nav iesniegts apelācijas protests un apelācijas sūdzība, tiesas kolēģija nevar pasliktināt apsūdzēto stāvokli.

Kriminālprocesa likuma 79.panta ceturtā daļa noteic, ka valsts nodrošināts aizstāvis piedalās lietā no uzdevuma pieņemšanas brīža līdz kriminālprocesa pabeigšanai.

Kā redzams no krimināllietas materiāliem, tad pirmās instances tiesā valsts nodrošināto juridisko palīdzību apsūdzētajam /pers. F/ sniedza zvērināta advokāte Zinta Pavāre, līdz ar ko ar pirmās instances tiesas spriedumu no apsūdzētā /pers. F/ piedzīti procesuālie izdevumi par advokāta darbu pirmās instances tiesā, t. sk. par iepazīšanos ar krimināllietas materiāliem, taču apelācijas instances tiesā no apsūdzētā gribas neatkarīgu iemeslu dēļ tika norīkota cita aizstāve – zvērināta advokāte Anna Kovaļevska.

Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija uzskata, ka procesuālo izdevumu 260,00 *euro* apmērā atlīdzināšanas pienākums valstij saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu un 368.pantu uzliekams apsūdzētajam /pers. F/. Savukārt procesuālie izdevumi 280,00 *euro*, kas radušies saistībā ar aizstāves Annas Kovaļevskas iepazīšanos ar krimināllietas sējumiem apelācijas instances tiesā atkārtoti nav piedzenami no apsūdzētā /pers. F/, bet sedzami no valsts līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Atcelt Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 17.septembra sprieduma daļā par /pers. F/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu noteikto sodu; daļā par /pers. K/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, 20.panta ceturtās daļas, 218.panta ceturtās daļas, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu noteikto sodu, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikto galīgo sodu; daļā par /pers. L/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas, 218.panta otrās daļas, 20.panta ceturtās daļas 218.panta ceturtās daļas, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu noteikto sodu, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikto galīgo sodu.

Sodīt /pers. F/ par Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sodus daļēji saskaitīt un galīgo sodu /pers. F/ noteikt brīvības atņemšanu uz 3 (trim) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sodu noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 (trim) gadiem.

Sodīt /pers. K/ par Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ar piespiedu darbu uz 120 (simt divdesmit) stundām.

Sodīt /pers. K/ par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā, 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ar piespiedu darbu uz 80 (astoņdesmit) stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sodus daļēji saskaitīt un /pers. K/ noteikt sodu brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem un piespiedu darbu uz 160 (simt sešdesmit stundām).

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajā sodā ietvert sodu, kas piespriests ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 3.aprīļa spriedumu un galīgo sodu /pers. K/ noteikt brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem un piespiedu darbu uz 160 (simt sešdesmit stundām).

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sodu noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 (diviem) gadiem.

Sodīt /pers. L/ par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā, 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu (par SIA "/Nosaukums Z/ " ar nodokli apliekamā objekta samazināšanas atbalstīšanu) ar piespiedu darbu uz 60 (sešdesmit) stundām.

Sodīt /pers. L/ par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā, 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu (par SIA "/Nosaukums A/ " ar nodokli apliekamā objekta samazināšanas atbalstīšanu) ar piespiedu darbu uz 60 (sešdesmit) stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sodus daļēji saskaitīt un /pers. L/ noteikt sodu piespiedu darbu uz 100 (simts) stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikto sodu daļēji saskaitīt ar sodu, kas piespriests ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2014.gada 21.maija spriedumu un galīgo sodu /pers. L/ noteikt nosacītu brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem ar pārbaudes laiku uz 1 (vienu) gadu, atņemot tiesības veikt visu veida komercdarbību uz 2 (diviem) gadiem, un piespiedu darba uz 80 (astoņdesmit) stundām.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Piedzīt no /pers. F/ par labu valstij procesuālos izdevumus 260 EUR (divi simti sešdesmit *euro*) nosakot termiņu nolēmuma labprātīgai izpildei — 30 dienas no nolēmuma spēkā stāšanās dienas.

Procesuālos izdevumus 280 EUR (divi simti astoņdesmit *euro*) apmērā, kas saistīti ar aizstāves iepazīšanos ar krimināllietas materiāliem apelācijas instances tiesā, segt no valsts līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā.

Pilna nolēmuma pieejamības diena – 2018.gada 12.janvāris.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja: I.Vīgante

Tiesneses: I.Amoliņa

L.Poļakova